

Sprejemajmo nove člane

V svojem poročilu na letošnji skupščini Zajednice je med drugim podal tov. starešina tudi smernice za sprejemanje novih članov v gasilske čete. Za sprejem člana v gasilsko četo je merodajna izražena volja za vstop in delo, ne pa pomanjkanje osebne opreme in obleke. Pravila gasilske službe, odnosno zakon dajejo možnost vsakemu moralno neoporečnemu državljanu, da lahko vstopi v našo organizacijo. Nekatere čete se izgovarjajo, da nimajo dovolj oblek in opreme za nove člane; zato odklanjajo sprejem novih članov. To ni gasilsko in zato tudi ni pravilno. V obrambno-napadalni odsek upravni odbor sprejema vsakega prosilca, ki je npravstveno neoporečen in ima tudi primerne telesne sposobnosti za izvrševanje naporene gasilske službe, kar najprej po potrebi ugotovi zdravnik.

Potem mora prestati novinec šele polletno preizkusno dobo. Seveda je pa predpogoj, da v tej dobi pridno vadi in se na ta način usposablja za gasilca. V tej dobi bo dober poveljnik, ki sklicuje redno vaje, že ugotovil, če je novinec pokazal sposobnosti za pravega gasilca ali pa je le za parado, odnosno da je morda vstopil v četo iz drugih namenov kot jih mora imeti pravi gasilec. Poveljnik pa mora gledati seveda na to, da bo imela četa dovolj vaj, kjer bo imel priliko spoznati delo novincev. Če se pa novinci ali tudi starejši člani nočejo udeleževati vaj, jih enostavno izključimo; pravila službe o tem jasno govorijo v čl. 93.

Če se četa tega člana pravilno poslužuje, bo imela kmalu dovolj opreme in oblek, a ne za takšne »gasilce«, ki poznajo četo le takrat, kadar je treba paradirati ali take, ki s svojo neizvežbanostjo motijo na gorišču še ostale, temveč za prave in dobre gasilce. V naši organizaciji naj ne odloča količina, temveč kakovost članstva.

Čas hiti in člani, ki so bili pred kratkim še na višku telesnih moči, že pešajo, dočim mladina dorašča. Mladino je treba pritegniti v naše vrste in jo naučiti ter izvežbati, da postanejo dobri gasilci. Dober gasilec bo sam uvidel, kdaj je sposoben za rezervo in bo koristil svoji organizaciji mnogo bolj, če bo poučeval in vadil najboljše, kot pa če bo sam delal to, česar telesno več ne zmore.

Naj ponovim še enkrat: Ne zapirajmo svojih domov, odprimo na široko vrata in sprejmimo z odprtimi rokami vsakega, ki ima veselje do dela. Poskusna doba pa naj bo rešeto, ki loči ljuliko od pšenice. Vadimo in učimo novince, da postanejo res gasilci v pravem pomenu besede.

Ing. Dolenc.

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zveze

Seja se je vršila dne 12. julija t. l. Zapisnik 49. seje je bil overovljen, nakar se je razpravljalo o administrativnem in blagajniškem poslovanju zveze.

Na znanje so se vzela poročila o zastopanju zveze na proslavi prostovoljnih gasilskih čet v Kragujevcu, Kamniku, Stari novivasi, kakor tudi poročilo o zastopstvu pri pogrebu pokojnega nadškofa dr. A. B. Jegliča.

Z ozirom na težko materijelno stran zveze je bilo sklenjeno, da se pri pristojnih ministrstvih naredi potrebne korake za izplačilo subvencije, katera je bila predvidena za zvezo v proračunu ministrstva za telesno vzgojo naroda za l. 1937/38.

Statistika pregleda o stanju jugoslovanskega gasilstva koncem l. 1936. se bo dostavila vsem dnevnikom v državi.

Odobre se proračuni za l. 1937. gasilskim zajednicam dunavske, vrbaske, zetske in dravske banovine.

Na znanje so se vzela obvestila o prisotnosti na gasilskem kongresu v Düsseldorfu in Bratislavi, kakor tudi izpremembe v sestavi zvezne delegacije. Jugoslovanski gasilski župi v Vimperku (ČSR) se izrazi zahvala za darilo, katero je župa podarila Gasilski Zvezi Kr. Jugoslavije o priliki bratske prireditve.

Na podlagi § 75. zakona o organizaciji gasilstva je bil suspendiran član osrednjega odbora gasilske zajednice dunavske banovine dr. Svetozar Stakić, in sicer vsled tega, ker je povabil na proslavo prostovoljne gasilske čete v Bački-Topoli brez pooblastila zastopnike neke inozemske gasilske zveze, niso pa bile objavljene gasilska zajednica dunavske banovine in Gasilska Zveza Kraljevine Jugoslavije.

Prošnje gasilskih ustanov za podporo so bile odložene z dnevnega reda iz razloga, ker zveza nima potrebnih sredstev, da bi mogla dajati podpore.

O tem se obveščajo vse gasilske ustanove z vabilom, da ne pošiljajo več zvezi prošenj za podpore.

Prečitana so bila razna vabila gasilskih ustanov za sodelovanje zveze pri njih proslavah. Sklenjeno je bilo, da se vsem pošlje pismene čestitke.

Priporoča se nakup knjige gasilskega inšpektorja Aleksandra Saba: »Ručna i motorna štrcaljka«. Načelno je bila osvojena ponudba »Smotre jugoslovenskih vatrogasnih društava« za izdajanje gasilskega almanaha.

Vzelo se je na znanje poročilo o dosedanjih prijavah za organizacijo jugoslovanskega gasilskega kongresa in gasilske razstave v Zagrebu, kakor tudi o prireditvi vseslovenskega gasilskega kongresa.

O priliki kongresa jugoslovanskega gasilstva v Zagrebu se bo vršila seja zveznega starešinstva in svečana seja zvezine uprave.

Izbran je bil odbor za sestavo uredbe z zakonito močjo, s katero se bo v smislu pooblastila v finančnem zakonu za l. 1937/38 izvršila izprememba v zakonu o organizaciji gasilstva.

Odlikovano je bilo z zveznim križcem II. stopnje 12 zaslužnih gasilcev.

Vesti starešinstva Gasilske zajednice za Dravsko banovino

Tombole in srečolovi. Ker opažamo, da se tovariške čete ne drže točno naših navodil, ki so bila izdana bodisi v obliki okrožnic ali v obliki starešinskih vesti Gasilske zajednice za dravsko banovino, tem potom ponovno opozarjamo vse čete, naj se točno drže predpisa o prošnjah za tombole in srečolova.

Ponavljamo, da morajo biti prošnje predvsem pravilno kolekovane. Zadošča kolek za 50 Din. K prošnji je posebej dodati igralni načrt, ki mora biti kolekovan s 4 Din. Vsako vlogo, ki ne odgovarja tem zahtevam, naj tov. župe takoj vrnejo četam v popravo.

Nadalje morajo biti prošnje vložene pravočasno, na kar zlasti opozarjamo. Ni jih vlagati šele dva ali tri tedne pred tombolo, oziroma srečolovom, nego vsaj dva meseca preje. Vobče priporočamo, da se z našimi tozadevnimi že izdanimi navodili v »Gasilcu« funkcijonarji tov. čet podrobno seznanijo in jih upoštevajo.

S pozno vloženi prošnjami se le nepotrebno nadlegujejo razne ustanove, oblasti in osebnosti, katerih pomoči take prošnje potrebujejo. Vlagati je torej prošnje pravočasno in po redni poti, da nam ne bo treba odgovarjati na razne pritožbe. S prošnjami za intervencije naj se ne nadlegujejo razne ustanove, oblastva in osebnosti, če je prošnja bila vložena proti našim navodilom. V primeru pa, da je bila prošnja vložena pravočasno, naj se prosi za ev. pospešitev rešitve tudi pravočasno, ne šele zadnje dni pred prireditvijo.

Posebno poudarjamo, da se odpošiljajo vse četne ali župne vloge, ki so kolekovane (dopisi), zlasti vloge za tombole in srečolove, priporočeno. Le tako se je mogoče izogniti vsem neprilikam s takimi prošnjami, ker nam le ta način nudi največjo varnost in omogoča točno ugotovitev, kako je z njimi. Zato naj v lastnem interesu vse tov. čete slede tem navodilom.

Naše prireditve. Kljub našim opominom, naj se na gasilskih prireditvah, zlasti veselicah, pazi na dostojen potek istih, dobivamo pritožbe, da se ob takih prilikah prekomerno popiva, da je preveč hrupa in da se vlečejo predolgo v noč.

Ni v skladu z našo organizacijo, z njenim ugledom in njeno častjo, če se to dogaja. To zlasti ne, če se take stvari dogajajo s strani članstva naše organizacije, katere čast je naša čast.

Odrejamo vsem četam, da zaključijo svoje prireditve najpozneje o polnoči. Ako ni izgleda, da se to na lep način doseže, naj čete v takih primerih veselico predčasno zaključijo.

Vobče je dolžnost vsakega gasilca, da odstranja možnosti kakršnegakoli nereda, bodisi z osebnim vplivanjem, bodisi na drug način.

Treba je skrbeti za to, da čast gasilstva ostane neokrnjena, četudi iščemo dohodkov za uresničenje vzvišenih namenov ravno s takimi prireditvami. Pokažimo povsod, da smo resna in trezna organizacija, ki ne računa na slabe lastnosti ljudi, niti ne na lahkomiselnost mladine.

Plesi ne prinašajo dobička organizaciji; pač pa so največkrat povod ljubosumnosti, izzivanju in pretepom. Radi tega jih moramo izklju-

čiti iz naših prireditev. Plesi nasprotujejo naši vzgoji, ki stremlji za razvojem telesnih in duševnih sil vsakega gasilca. — Gasilec mora negovati in ustvarjati vzvišene, dobre lastnosti, ki naj ga kot posameznika in v celoti usposobijo za izvrševanje težkih nalog. Te pa so združene z največjimi telesnimi, moralnimi in duševnimi naporji. — Ples pa ni niti najmanj pripravno sredstvo za vzgojo duše in srca našega gasilca.

Ako pa hočemo sebe vzgojiti tako, ne smemo dati svojemu bližnjemu prilike, da bi se vzgajal preko naših ciljev in proti nameram vzgoje, za katero moramo stremeti sami.

To so temeljne smernice in osnovna vodila za vsako gasilsko organizacijo.

Tovariši! Pridobivajmo si ugled s pravilno vzgojo sebe in navajajmo k temu druge izven naših vrst.

Pokažimo povsod, da naša organizacija prezira slabe lastnosti in nagnjenja ter se mimo njih posveča resnemu delu za dobrobit svojemu bližnjemu.

Uvažujte to okrožnico in se po nji ravnejte!

Žeblički za zastave. Gasilska Zveza Kraljevine Jugoslavije nam je dostavila pod št. 2696 z dne 28. julija t. l. dopis, v katerem opozarja, naj tov. gasilske čete, ki se pripravljajo na blagoslovitev prapora, v bodoče ne pošiljajo žebličkov z graviranimi imeni onih, katere prosijo za odkup istih, če niso dobili s strani gasilskih ustanov ali funkcionarjev preje pristanka, da so žebliček pripravljeni odkupiti.

S takim postopanjem spravljajo le gasilske ustanove ali njih funkcionarje v neprijeten položaj, sebi pa napravljajo nepotrebne stroške za graviranje imen, če jih naslovniki odklonijo.

Zato naj tov. čete, oz. župe v bodoče prosijo za odkup žebličkov preje, in jih šele nato dostavijo obenem s prošnjo za nakazilo zneska onim, ki so na odkup pristali. Le na ta način se njih imena brez nevarnosti in stroškov dajo vrezati v glavo žeblička.

Opozarjamo vse tov. čete naše gasilske zajednice, da se tega opozorila Gasilske Zveze v bodoče drže in se po njem ravnejajo.

Gasilska Zveza Kraljevine Jugoslavije nam je z dopisom števil. 2709 z dne 27. julija t. l. priporočila knjigo »Ručna i motorna štrcaljka«, ki je napisana v latinici in obsega 72 strani.

Ker je po izjavi Gasilske Zveze v njej izčrpno in strokovno obdelano spoznavanje, ravnanje in uporaba ročne ter motorne brizgalne, knjigo tudi mi toplo priporočamo. Kdor knjigo želi imeti, jo more naročiti pri piscu: G. Sabo Aleksander, inspektor Vatrogasne zajednice dunavske banovine, Pančevo. Cena ji je 15 Din.

Odlikovanje za dolgoletno službovanje

Na mnogoštevilna različna vprašanja podajamo naslednja navodila:

Tov. čete naj stavijo predloge za odlikovanje članstva za dolgoletno službovanje potom svojih žup na Gasilsko zajednico ter naj se pri tem prilagode vzorcu, ki ga navajamo spodaj. Za vsakega člana je potrebno

navesti: Ime in priimek, funkcijo, rojstno leto in leto vstopa v našo organizacijo. Pod »Opombo« je navesti potrebne podatke za člana, ki je služboval v večih četah in slično.

Gasilske župe naj pregledajo od čet stavljene predloge, jih potrdijo in z event. pripombami odpošljejo Gasilski zajednici, ki jih bo v smislu predpisa stavila na dnevni red seje starešinstva.

Vse čete in župe opozarjamo, da se na predloge prejšnjih let ne moremo ozirati, ker ne vsebujejo zahtevanih podatkov in ker so nastopile v pogledu statistike pri večini čet spremembe. Zato se morajo sestaviti novi predlogi v smislu prednjih navodil. Tudi nimajo prejšnji predlogi ničesar skupnega s temi odlikovanji in ni bilo mogoče v tem pravcu v prejšnjih letih staviti kakršnegakoli predloga, ker je predpis za odlikovanje šele letos izšel.

Upravni odbori naj se do potankosti seznanijo s »Predpisom o odlikovanju in izdajanju pohvalnih priznanj«, ki je bil objavljen v 3. številki letošnjega »Gasilca« in z okrožnico, objavljeno v 6. številki letošnjega »Gasilca«.

Vsaka četa naj stavi celoten predlog naenkrat; naknadnih dodatnih predlogov ne bo mogoče upoštevati, ker bi tako postopanje poslovanje preveč oviralo in otežkočalo.

Pri predlaganju naj se upošteva vse članstvo, ki mu odlikovanje pripada in naj se nikogar ne prezre. Takso plača vsak sam ali pa njegova četa.

Taksa za kolajne z legitimacijo, oz. diplomo vred znaša:

a) 10 letno odlikov. (bron. kolajna) Din 25.—; b) 15 letno odlikov. (srebr. kolajna) Din 30.—; c) 20 letno odlikov. (zlata kolajna) Din 35.—; č) 30 letno odlikov. (zlata z 1 palm. vej.) Din 40.—; d) 40 letno odlikov. (zlata z 2 palm. vej.) Din 45.—; e) 50 letno odlikov. (zlata s 3 palm. vej.) Din 50.—.

Odgovarjajoč znesek naj četa nakaže Gasilski zajednici pod značko »Za kolajne DGL SB« skupno radi lažjega knjiženja in evidence. Poslužite se v ta namen poštnih položnic Gasilske zajednice.

Taksa je povračilo efektivnih stroškov, ki jih ima Gasilska zajednica z naročilom kolajn in diplom; gasilska zajednica teh stroškov namreč ne more sama nositi, ker nima za to niti potrebnih denarnih sredstev, niti tozadevnih kreditov.

Preje bo odgovarjajoči znesek nakazan, preje bo Gasilska zajednica lahko odposlala gasilski četi kolajne.

Mnogo gasilcev želi kmalu dobiti odlikovanja, na katera čakajo upravičeno že več let. Zato pošljite predloge za dolgoletno službovanje takoj. Kolajne bodo že v nekaj dneh na razpolago.

Z gasilskim pozdravom: »NA POMOČ!«

Gasilska zajednica dravske banovine

Tajnik:

Mežek Franc, l. r.

Starešina:

Dr. Anton Kodre, l. r.

Vzorec za predloge (velikost papirja navadna pis. pola):

PROSTOVOLJNA GASILSKA ČETA

Štev.: .....

P r e d m e t : Predlog za odlikovanje za dolgoletno službovanje.

Prostovoljna gasilska četa ..... predlaga v smislu predpisa o izdajanju pohvalnega priznanja in odlikovanja naslednje tovariše gasilce v odlikovanje:

Tek. štev.	Ime in priimek	Čin (funkcija)	Rojstno leto	Pristop v gas. organiz.	Opomba
	A) Za 10 letno službovanje:				
	B) Za 15 letno službovanje:				
	C) Za 20 letno službovanje:				
	D) Za 30 letno službovanje:				
	E) Za 40 letno službovanje:				
	F) Za 50 letno službovanje:				

Odgovarjajočo takso Din ..... (z besedami: ..... dinarjev) smo nakazali dne ..... 193... po poštni položnici na poštočekovni račun št. 11.458, t. j. Gasilski zajednici v Ljubljani.

V ....., dne ..... 193...

Tajnik:

Četni žig

Predsednik:

Gasilska župa sreza .....

Štev.: ..... V ....., dne .....

Gornje navedbe potrjujemo in pripominjamo .....

Tajnik:

župni žig

Starešina:

Bratislava

V Bratislavi, prestolnici Slovaške, starem zgodovinskem mestu ob široki Donavi, se je v dneh od 3. do 5. julija zbralo celokupno gasilstvo Češkoslovaške. Prišli so Čehi, Moravani, Podkarpatski Rusi in Slovaki, da prisostvujejo gasilskemu kongresu. Prišli so gostje iz Francije, Belgije, Poljske, Avstrije, Litve in tudi Jugoslovani smo bili lepo zastopani po močni, 30 mož broječi delegaciji. Vsa Bratislava je bila v znamenju gasilstva, na cesti, v tramvaju, v lokalih, povsod so prevladovala gasilske uniforme.

Slavnosti so se pričele že v soboto, dne 3. julija dopoldne z otvoritvijo gasilske razstave; ta pa je imela bolj pokrajinski značaj in na njej ni bilo prikazano čehoslovaško gasilstvo.

Istega dne popoldne je bila odkrita spominska plošča ustanovitelju in prvemu poveljniku prostovoljnih gasilcev v Bratislavi Ferdinandu Martinengu, ki je pred 70 leti položil prve temelje gasilstvu na Slovaškem. Pri odkritju plošče je naša delegacija položila lep venec.

Glavni zletni dan je bil v nedeljo, dne 4. julija.

Že v zgodnjih jutranjih urah so se zbirali gasilci za mimohod. Na slavnostni tribuni na Trgu republike so se zbrali domači odličniki, predstavniki oblasti, generaliteta, zastopniki inozemskih delegacij itd. Pred tribuno pa je bila postavljena vojaška častna četa. Prišel je tudi predsednik republike, da vidi moč čehoslovaškega gasilstva.

Mimohod gasilcev je trajal več ko poldrugo uro in nad 20.000 gasilcev je korakalo mimo tribune! V mimohodu so šle prve inozemske delegacije, med katerimi je zbudila posebno pozornost in pohvalo naša jugoslovanska delegacija radi lepega in strumnega nastopa. Nekaj posebnega je bila v sprevedu skupina vseh bratislavskih dimnikarjev v del. oblekah s predsednikom svoje zadruge na čelu.

Po mimohodu so se gasilci zbrali pred mestnim gledališčem. Povabljenim gostom in delegatom je bila prirejena zakuska v mestnem domu; navzoči so bili tu predstavljeni gospodu ministrskemu predsedniku dr. Hodži. Ministrski predsednik se je posebej zanimal za našo delegacijo in je izrazil svoje zadovoljstvo radi naše udeležbe.

Z balkona mestnega gledališča je bilo nato več pozdravnih govorov, glavni govor pa je imel ministrski predsednik dr. Hodža, ki je povdarjal pomembnost in potrebo gasilstva ter imenoval gasilce — drugo armado! Zanimivo je bilo, ko je govoril najprej v češkem, nato v nemškem in končno še v madžarskem jeziku.

Popoldne so se vršile zunaj mesta, na stadionu, razne gasilske vaje. Te vaje so pokazale veliko tehnično usposobljenost in pripravljenost čehoslovaškega gasilstva. Videli smo predvsem praktično izvedene vaje za pasivno obrambo pred napadi iz zraka, o čemur smo dosedaj imeli priliko samo še čitati v raznih strokovnih revijah. Pri vseh vajah se je pokazala velika disciplina. Videli smo tudi, da so žene generalov, ki so bili na častni tribuni, nastopale kot samarijanke pri vajah samarijanskih edinic! Tudi to popoldansko prireditev je posetil ministrski predsednik dr. Hodža in s tem ponovno dokazal, kako veliko važnost polaga država na dobro izvežbano gasilstvo.

V ponedeljek 5. julija se je vršil slovaški gasilski kongres, nato pa

še kongres vsega čehoslovaškega gasilstva, na katerem so se izmenjali tudi pozdravi inozemskih delegacij.

Ti gasilski dnevi so pokazali, da je čehoslovaško gasilstvo, ki šteje v šestih pokrajinskih enotah 315 žup, 10.811 čet s 320.867 člani, dobro organizirano, tehnično dobro izvežbano, tako da predstavlja v resnici — drugo armado!

F. S.

Navodila notranjega ministra o podpiranju gasilstva

Na podlagi neke vloge ministra za telesno vzgojo ljudstva dr. Rogiča, v čigar pristojnost spada gasilstvo, je notranji minister dr. Korošec izdal preko banskih uprav podrejenim organom navodila in odredbe, ki pravijo med drugim:

Čeprav je bil zakon o organizaciji gasilstva proglašen že 15. julija 1933, se vendar še ni popolnoma izvedel na celotnem področju kraljevine. Kajti čeprav imajo savska, dravska, vrbaska in del donavske in primorske banovine gasilske ustanove, ustanovljene že pred mnogimi desetletji, po drugi strani v moravski, zetski, vardarski in v delu primorske, drinske in donavske banovine teh ustanov sploh ni bilo in se zato zelo težko ustanavljajo in organizirajo (podčrtalo uredništvo). Vpliv tega zakona na razvoj gasilstva ni prišel do popolnega izraza zaradi nerazumevanja in izigravanja po samoupravnih oblastih, zlasti po občinskih upravah, ki ne pojmujejo cilja te velike narodne organizacije. Do izraza ne more priti tudi zato ne, ker samoupravna oblastva ne izvajajo in ne spoštujejo členov 28, 29 in 94 zakona o gasilstvu, pa tudi zaradi pomanjkanja denarnih sredstev pri samoupravnih oblastvih, ki ne izvajajo člena 78, točke 5, in členov 88 in 94 zakona o organizaciji gasilstva, pa tudi ne členov 76 in 77 zakona o občinah in tar. št. 389 zakona o pristojbinah. Nekatero občinske uprave so v tem pogledu kar malomarne in neustrežljive.

Da se to stanje popravi, posebno v tistih krajih, kjer se gasilstvo še ni ukoreninilo, in da se gasilstvo pri nas čim bolj opremi in pripravi za visoke cilje, tako v miru kakor v vojni, je notranji minister v skladu z ministrstvom za telesno vzgojo ljudstva odredil:

1. da skličejo okrajni načelniki s predsedniki občinskih uprav več sestankov, le-ti pa z občani vseh stanov v svrhu propagande in populariziranja gasilstva in ustanovitve gasilskih organizacij v njihovih okrajih;

2. da se vse občinske uprave točno drže členov 28 in 29, točke 5, členov 88 in 94 zakona o organizaciji gasilstva, členov 76 in 77 zakona o občinah in tar. št. 393 pristojbinskega zakona;

3. da se v tej smeri izvaja strogo nadzorstvo nad občinskimi upravami in da se kar najstrožje kaznuje neizvajanje zakonskih določil;

4. da občinske uprave upoštevajo v svojih proračunih podpore za gasilsko četo v mejah svojih gospodarskih in finančnih možnosti in da v smislu člena 98 zakona o občinah pri potrjevanju novih občinskih proračunov kr. banske uprave ne potrde proračunov občin, kjer niso v proračunu tudi podpore za gasilstvo;

5. da kr. banske uprave v svojih proračunih upoštevajo določeno podporo za svojo gasilsko zajednico poleg podpor za ostala nacionalna in človekoljubna društva.

Lesocementna streha obstoja iz opaža iz lesenih desk in bituminoznega namaza. Opaž je iz 3,5 cm debelih desk, širine nad 15 cm, popolnoma suhih in brez grč. Lesocement je zmes 60% premogovega tera, 15% asfalta in 25% žvepla, vse staljeno v gostotekočo, lepljivo maso temnorjave barve. Ta snov se na strehi segreva v kotlih, da postane tenko tekoča in se nato z njo napoji lesocementni papir (podoben navadnemu zavijalnemu papirju). Ne sme pa se ta snov toliko segreti, da bi vreła.

Izvršitev lesocementne strehe je sledeča: na opaž se nasuje 2—3 mm debelo plast suhega, presejanega drobnega peska ali pepela, nato se prekrije s strešno lepenko, ki se namaže z lesocementom; to prekrijemo s tremi legami lesocementnega papirja vedno polno na prazno s prekritjem za 10 cm. Vsako lego papirja je namazati z lesocementom s pomočjo mehkih krtač. Kritje z lesocementom se mora izvršiti vedno v toplem in suhem vremenu, ker se bituminozni namaz ne prime mokrega papirja, v mrazu pa se prehitro strdi. Na papir se nato nasuje 8—10 cm debelo plast, ki sestoji spodaj iz 3 cm debele plasti finega peska, pomešanega z ilovico, nato sledi 5 do 7 cm peska in na tem drobec. Zgornjo plast se poškopri z vročim lesocementom ali pa s tenko tekočo cementno malto. Spodnja plast drobnega peska je potrebna zato, da grob material ne pokvari in raztrga papirja, plast grobejšega materiala pa varuje spodnjo, da je ne odnese veter in da je ne izpere dež. Nasutje varuje lesocementno streho pred kvarnimi vplivi dežja in sonca, slaba stran pa je velika teža. Na tako streho je mogoče na nasutje nasipati še zemlje in zasejati travo ali posaditi cvetlice. Ako je streha hodna, mora biti zavarovana z ograjo. Naklon strehe sme biti 3—4°.

Proti ognju od zunaj je lesocementna streha popolnoma varna.

Krov iz strešne opeke je najtrpežnejši, ognjevaren in lahko izvršljiv, tako, da ga uporabljamo danes skoro pri vseh vrstah zgradb. Za kritje nam služi več vrst opeke, tako n. pr.: bobrovci, žlebaki, vkladniki, razne vrste cementne strešne opeke, nadalje eternit, salonit itd.

O redu v orodjarni.

Pri pregledih čet vidimo včasih gasilske domove, ki so v vsakem oziru vzorni, vidimo pa zopet takšne, ki so bolj podobni ropotarnici kot pa gasilskemu domu. Kaj je temu vzrok? Izgovor, da so podpore majhne, drugih sredstev pa četa nima, ne drži. Za vzdrževanje reda ni potrebno denarja, temveč le malo dobre volje in smisla za gospodarstvo. Poglejmo si samo notranjščino orodjarne takšne »vzorne« čete. Vhod zastavlja velikanska lestev na kolesih, ki je pa četa že par let ni rabila, dočim je brizgalna potisnjena nekam v kot. Če pa že ne ravno lestev, pa gotovo zastavlja vhod nekaj, kar četa pri požaru najmanj rabi. Brizgalna je zanemarjena, cevi blatne. Nekaj kolobarjev cevi leži na betonskih tleh, navijak pa je bolj zavozlan kot ovit s cevmi. V enem kotu so razmetane klopi, mize, tabla za tombolo, zaboj s steklenicami in kozarci, v drugem pa je kmetijski stroj in podobni predmeti, ki sploh ne spadajo v orodjarno. Pasovi, paradne čepice in obleke so razmetane po klopi. Vse je na debelo pokrito s prahom. V vseh vogalih so pajčevine. Usnje na pasovih je pokrila plesen, sekirice pa rja. Na delavni obleki manjka več gumbov, rokavi so obrnjeni in raztrgani. Pod brizgalno leži prevrnjena posoda za olje, par spojki, ustniki, krpe in razna navlaka.

Kaj je vzrok takšne-
mu neredu? Le malo-
marnost poveljnika in
orodjarja.

Kaj lepši vtis napravi
orodjarna čete, ki ima
sicer malo orodja in
opreme, zato pa je vsak
predmet očiščen in na
določenem mestu, kot
pa z orodjem bogato za-
ložena orodjarna, v ka-
teri pa je vse razmeta-
no, zamazano in zapra-
šeno.

Glavna smernica orod-
jarja naj bo torej red
in snaga. Važno je tudi,
da je vsak predmet na
določenem mestu. Čete,
ki imajo voz ali avto-
mobil, naj ga uredijo ta-
ko, da spravijo vanj
vse, kar neobhodno ra-
bijo na požarišču.

Pri nekem požaru sem
opazil, da je brizgal cu-
rek iz ene cevi komaj
par metrov in sem zato
opozoril brizgača, naj
vstavi v ročnik manjši
ustnik. Tega seveda ni
imel in ga je dobil šele
po preteku četrte ure,
ker so morali poslati po
ustnik v orodjarno.

Če imamo torej vsa-
ko najmanjšo potrebišči-
no na svojem prostoru,
zlasti pa če je na vozu,
ne bomo pri alarmu ni-
česar pozabili. Enako je
tudi pri odhodu s poža-
rišča.

Poznam četo, kjer de-
lajo v orodjarni takšne
vaje: poveljnik ugasne
luč in ukaže gasilcu, naj
mu prinese n. pr. roč-
nik z ustnikom premera
16 mm. Ta odide in v
par sekundah je že pri
poveljniku z zahtevanim
ročnikom. Tako vadi vse
gasilce, da se naučijo
najti tudi v najhujši
temi vsako, tudi naj-
manjše orodje. Seveda
to je mogoče le tam,
kjer je res vsak pred-

Pri kritju z bobrovci ne sme biti
strešni naklon manjši kakor 40°, izvršeno je kritje
navadno samo v eni legi s prestavljenimi fugami;
ako pa hočemo doseči večjo vodonepropustnost,
prekrijemo streho pod strešno opeko še z lego
strešne lepenke, ki odvaža eventualno pronicujočo
vodo. Slemena in grebene strehe je treba pokriti
z žlebaki, ki jih vlagamo v malto, votel prostor
pa izpolnimo z zmesjo apnene malte in opečnega
zdroba. S tem zavarujemo stene in grebene pred
vetrom; da dosežemo še večjo varnost, položimo
dve vrsti strešne opeke ob slemenu in kapu v
apneno ali cementno malto. Kritje z bobrovci
moremo izvršiti tudi v dveh legah; fuge (reže)
spodnjih plasti strešnikov krijejo polni strešniki
zgornjih plasti. Bobrovci so razmeroma dobro ob-
stojni v ognju in nudijo dovolj požarne varnosti;
kot nadomestilo za bobrovce uporabljamo ce-
mentno opeko, ki pa je v ognju manj obstojna in
jo požar prej uniči kakor strešno opeko.

Druga vrsta strešne opeke so v k l a d n i k i ,
ki imajo žlebove. Voda zelo hitro odteka, streha
se hitro posuši, naklon strešine sme biti manjši
kakor pri bobrovcih, nikakor pa ne pod 35°, kritje
je samo enojno, streha je zato lažja, kritje je
enostavno in hitro; ako streha pušča, je lahko
najti napako; taka streha je popolnoma vodo-
tesna, ima pa to slabo lastnost, da zanaša veter
prah in suh sneg na podstrešje. Vse strešnike na
slemenu, grebenih in v vpadnikih je privezati s
pocinkano žico, ravno tako pa tudi vsaj tri streš-
nike na 1 m² po celi strešni ploskvi in ob robovih
strehe.

Krov iz ž l e b a k o v je izvršen tako, da se
polaga ena vrsta žlebakov s hrbtom navzdol, dru-
ga pa s hrbtom navzgor ter vežejo med seboj s
podaljšano cementno malto. Taka streha na zu-
naj lepo izgleda, voda hitro odteka, ker se kon-
centrira v žlebovih, je pa težka in zahteva moč-
nejši strešni stol in je radi tega dražja.

Za kritje streh se uporablja tudi umetna in
naravna skril, slednja le v zelo omejenem obsegu.
Toliko bolj pa se danes uporablja umetna skril,
to je salonit, eternit, kamenit in razne druge vr-
ste. Debelina teh plošč je 3—4 mm, zato je krov
zelo lahek, poleg tega pa tudi trden in prožen, da
more zdržati tudi večje sunke. Tak krov je po-
polnoma ognjevaren, razpoka le pri veliki vro-
čini. Posamezne plošče so pribite s pocinkanimi
žbljički na late. Ploskev take strehe mora biti

zelo gladka, da more voda hitro odteči, ker sicer pronica v plošče, kjer pozimi zmrzne in razganja plošče.

Plošče morajo biti vse enako velike, enako debele in enake barve in brez razpok. Ako jih se-grejemo na 100° C in namakamo nato v topli vodi, ne smejo postati bistveno težje. Vsled prevelike vročine razpokajo in zato niso popolnoma ognjavarne. Plošče se ne sme nikdar pribijati na mokre late. Naklon strešine iz skrilja ne sme biti manjši kakor 20°. Po velikosti skrilnih plošč in po načinu kritja imamo tri vrste: angleški, francoski in nemški način. Angleški način se spozna po velikih, pravilno oblikovanih ploščah poljubnega porekla, posebno priporočljiv za strehe s strmejšim naklonom, uporablja se enojno ali dvojno kritje, pravokotno na kap ali poševno (45°); pri nemškem načinu se uporabljajo plošče neenake velikosti in debeline, plošče pribijemo z žebli na opaž. Francoski način je podoben angleškemu.

Pločevinaste strehe morejo imeti naklon le 3—4°, uporablja se pocinkana železna pločevina, cinkasta pločevina, svinec ali bakrena pločevina, ki pa je razmeroma draga. Te vrste strehe morajo biti dobro zavarovane s strelovodi. Velika prednost kovinskih streh je velika ognjevarnost, ker se ne more prenesti požar s sosednjih stavb, so dolgotrajne, naklon strešine je poljuben in more biti zelo strm ali pa popolnoma položen, enostavna izvršitev, popravila so le neznahtna; slabe strani kovinskih streh so v tem, ker so drage, prevajajo dobro toploto, so torej pozimi zelo hladne in poleti zelo vroče in se močno raztezujejo; pri dežju in toči povzročajo ropot, treba jih je skrbno izvršiti. Načinov izvršitve je mnogo, pogosto se uporablja valovita pločevina, za katero ne rabimo opaža in ni potrebno skrbeti za posebne dilatacije (raztezanje in krčenje), ker se more pločevina poljubno širiti in krčiti.

Steklo se za kritje streh le redko uporablja, kvečjemu v industriji, kakor že omenjeno pri Shedovih strehah in kot stekleni strešniki.

Gasilci, 5. septembra delni zajedniški izlet ob priliki 50 letnice čete Trbovlje-trg! Obiščite ta veliki industrijski kraj in s tem bi za letos končali vse večje prireditve in izlete!

met na določenem mestu. Da pa to mnogo koristi na požarišču, kadar nastane popolna tema, bo moral priznati vsak dober gasilec.

Vzoren red v orodjarni je najboljše izpričevalo za četo in gotovo je, da se bo četa, ki ljubi red v svoji orodjarni, odlikovala tudi na požarišču.

Uvajajmo torej red in snago v naše domove!

Inž. D.

Pripombe k zletu zajednice v Kamniku.

Dne 18. julija t. l. se je vršil v Kamniku zlet Gasilke zajednice, ki je bil zvezan s proslavo 55-letnice tamkajšnje gasilske čete in blagoslovitvijo novega četnega prapora. Zleta se je udeležilo okoli 700 gasilcev, udeležba pa bi bila gotovo večja, če bi bilo vreme stanovitnejše.

Na takšnih zletih lahko opazimo marsikaj pomanjkljivega in celo napačnega. Ravno zleti nudijo priliko, da se zbere večje število članov, ki morajo pri nastopu pokazati gotovo disciplino in izvežbanost. Velika ovira za res enotne nastope je neenoten sistem izvajanja za večje nastope predpisanih vaj, to pa zato, ker še nimamo enotnega vadnika. Zato slišimo za isto vajo različna povelja in opazimo razne izvedbe. V veljavi je še vojaško poveljevanje in izvedba redovnih vaj po vojaško. Če bo končno veljavno sprejeto slovensko poveljevanje, bodo izpremenjene le nekatere besede v poveljih, izvedba ostane pa ista.

Ker je imel vlak zamudno, prireditve se je pa morala pričeti točno, je bilo res na razpolago malo časa za razvrstitev čet. Kljub temu se da tudi to izvršiti v par minutah, če je moštvo izvežbano in če ima sposobne poveljnike. Na vseh večjih prireditvah se pa pokaže, da mora navadno najvišji poveljujoči častnik sam razvrstiti in oddeljevati moštvo, dasiravno je to naloga župnih starešin, odnosno poveljnikov.

Razvrstitev točno po župah je navadno težko izvedljiva, ker pride n. pr. iz ene župe pet, iz druge pa preko 100 gasilcev. Za oko je najlepše in tehnično najboljše je razvrstitev v enako močne čete, ki naj štejejo 40 do 50 gasilcev. Župa nastopi pod poveljstvom svojega starešine, če ima vsaj dve takšni četi, t. j. vsaj 80 mož. Tema četama naj poveljujeta najspodobnejša poveljnika, ki ju določi starešina župe. Poveljnik koraka na levi strani ob sredini čete. Nikoli pa ne sme korakati pod poveljstvom nižjega višji. Zato naj višji častniki izstopijo in formirajo posebno četo, ki gre na čelu povorke. Posamezne čete ali deputacije naj se zberejo na posebnem kraju, da se lahko potem po navodilih poveljujočega uvrstijo v eno ali več žup.

Cim pride poveljujoči, obide vse čete in sprejme od vsakega župskega starešine, odnosno poveljnikov še nerazvrščenih čet raport. Nato skliče vse starešine in poveljnike nerazvrščenih čet skupaj, da jim da točna navodila. Oni potem obvestijo o tem svo-

Gasilno orodje

Ing. Hrovatin

ad 7. Centrifugalne sesalke imajo ali centralni sesalni priključek ali pa dva ob straneh ohišja. Na te priključke privijemo gumijaste sesalne cevi s sesalno košaro, oziroma zaporno kapo za sesalni priključek. Zaporna kapa za sesalni priključek mora biti tako izgotovljena, da je mogoče priključiti na njo tudi tlačne konopne cevi 52 mm v premeru. Ohišje centrifugalne sesalke ima eden, dva ali več tlačnih priključkov za cevi 52 mm v premeru, oziroma večje. Pred priključkom so tlačni ventili za zapiranje, oziroma odpiranje vode, ki vršijo istočasno funkcijo obojnih ventilov: konstruirani morajo biti tako, da nudijo vodi čim manjši odpor, če teče skozi nje.

ad 8. Na spodnjem delu ohišja, na najnižji točki je centralna pipa, potom katere dovajamo motorju hladilno vodo, oziroma potom nje izpustiti vodo iz centrifugalne sesalke in iz motorja. Ta centralna pipa je naravno zvezana z bakrenimi cevmi z motorjem.

Centrifugalne sesalke opremljamo z manovakuummetrom, ki nam kaže pritisk vode v centrifugalni sesalki, oziroma nam pove, kakšen vakuum (brezzračje) se nahaja v sesalnih ceveh. Z vakuummetrom preizkušamo gumijaste spiralne cevi na njihovo zrakotesnost.

V primeru, da se iz kateregakoli razloga pokvari zračna sesalka, je opremljena centrifugalna sesalka z nalivno odprtino, ki je sicer s posebnim vijakom vedno zaprta, lahko pa vanjo vlivamo vodo in tako napolnimo centrifugalno sesalko in sesalne cevi. V tem primeru je pa neobhodno potrebno, da je sesalna košara opremljena z nožno zaklopko.

ad 9. Na koncu gumijastih sesalnih cevi je privita sesalna košara, ki zadržuje tuja telesa, kakor večje komade kamnov, lesa, travo itd., da ne pridejo v brizgalno po sesalnih ceveh. Da pa ne zmanjšamo prereza, zato je košara navzdol razširjena. Celokupen presek vseh luknjic, oziroma prerez mora biti najmanj tri- do štirikrat večji kakor je presek sesalne cevi, da na ta način kolikor mogoče zmanjšamo odpore, ki nastanejo pri sesanju, oziroma da sesalna košara dovaja še dovoljno vode tudi v primeru, če je delno zamašena. Odprtine (luknje, zareze) je najbolje napraviti na straneh sesalne košare, da ne vstopa iz dna blato, pesek in drugi manjši predmeti v sesalno košaro. Ako pa opremimo sesalno košaro z nožno zaklop-

ko, drži ta nasesano vodo v sesalni cevi, tudi če sesalka dalje časa ne dela in zato ni potrebno vode nalivati v sesalno cev, oziroma ni potrebno delati brezračnega prostora. Nožna zaklopka mora biti izdelana v lahki konstrukciji, oziroma iz lahkega materiala ter mora imeti velik presek, da so odpori pri sesanju čim manjši. Stožec zaklopke izdelujemo iz usnja, gumija ali pa iz kovine. Sesalna košara in nožna zaklopka morata biti lahko pristopni, da jih moremo pregledati ali očistiti.

Centrifugalna sesalka je spojena potom elastične spojke z bencinskim motorjem. Motor imenujemo eksplozijski motor vsled tega, ker zgori zmes bencina in zraka v valju v trenutku.

Potom uplinjača in sesalnih cevi dovajamo zmes bencina in zraka v kompresijski prostor A (glej slika 2). V tem prostoru preskoči o pravem času električna iskra in vžge stisnjeno gorljivo zmes, katera takoj eksplodira in pritiska na površino bata. Bat (B) se premika premočrtno navzdol ter goni potom ojnice (C) motorno gred (Č), katera pa ima krožno gibanje. Motorno gred vežemo potom spojke s centrifugalno sesalko ali pa prenašamo vrtenje te gredi potom raznih gonilnih delov na kolesa avtomobilskega voza.

Slike 3a, 3b, 4a in 4b nam kažejo podolžni in prečni prerez štirivaljnega motorja z legendo posameznih delov (kosovni seznam). (Vse slike so iz knjige: Ing. Štolfa, »Šofer in samovozač«.)

Delovanje motorja.

V gasilstvu uporabljamo štiritaktne, v poslednji dobi pa tudi dvotaktne eksplozijske motorje, katere hladimo z vodo, oziroma z zrakom. Oglejmo si delovanje štiritaktnega enovaljnega motorja. Pri teh motorjih je od štirih taktov, to se pravi, da se motorna gred zavrti dva-krat, samo eden delovni takt. (Takt = dvig imenujemo pot bata v valju, ko se premika od ene skrajne lege do druge.) Najvišjo ali najnižjo lego bata v valju imenujemo mrtvo lego ali mrtvo točko. Iz teh krajnih leg ne bi mogli eksplodirati plini premakniti bata, ako ne bi tega omogočal vztrajnik.

Slika 5. Prvi takt = pol okreta ali 180° okreta motorne gredi = sesanje = sesalna perijoda. Bat B se pomika navzdol, sesalni ventil S je odprt, izpušni ventil J je zaprt. Odmikač G₁ dviga sesalni ventil, odmikač G₂ se oddaljuje v smeri puščice od ventila J. Pri gibanju bata navzdol na-

je poveljnike, ti pa moštvo. Glavni poveljujoči poveljuje tako zvana naglasna povelja, enako starešine žup, dočim poveljujejo poveljniki izvršilna povelja, n. pr. »Zajednica naprej« (starešina župe): »Zupa naprej« in (poveljnik:) »Četa, naprej stopaj!« Šele na »sto-paj« zadnjega (poveljnika) pričnemo korakati.

Precej nepravilnosti sem opazil tudi pri mimohodu. Na povelje »Paradnim maršem, ravnanje na desno« (to znači, da bomo pozdravljali na desno) morajo stopiti vsi poveljniki, ki so preje korakali ob strani, pred čelo svoje čete (župski starešina gre pa že v povorki pred svojo župo). Korak mora biti krepkejši in tudi telo moramo bolj vzravhati kot pri navadnem koraku. Čim poveljuje poveljnik »Pozdrav na desno«, mora pozdraviti z roko in obenem gledati v desno. Prva dva v vsaki četi (tako zvana »čelna«) gledata naravnost, vsi ostali pa v desno.

Ravno v Kamniku sem moral gledati nekatere poveljnike, ki niso pozdravljali pri mimohodu niti z roko in ne s pogledom in so korakali ob strani. Tudi nekatere zastave niso pozdravile, dasiravno za ta primer, ko je bil navzoč zastopnik našega Vzvišenega Pokrovitelja — kar je isto kot da je navzoč sam — čl. 13. točka 3. pravil gasilske službe izrecno predpisuje pozdrav z zastavo.

Takšne napake bo treba odpraviti, če nočemo, da bi opazovalci kritizirali naše nastope.

Pozor — nevarnost požara! Nakopičenje sena igra v vseh poljedelskih obratih veliko vlogo, saj treba spraviti v skladišča zaloge za zimo, ki naj zasigurajo prehrano predvsem goveje živine med zimskimi meseci.

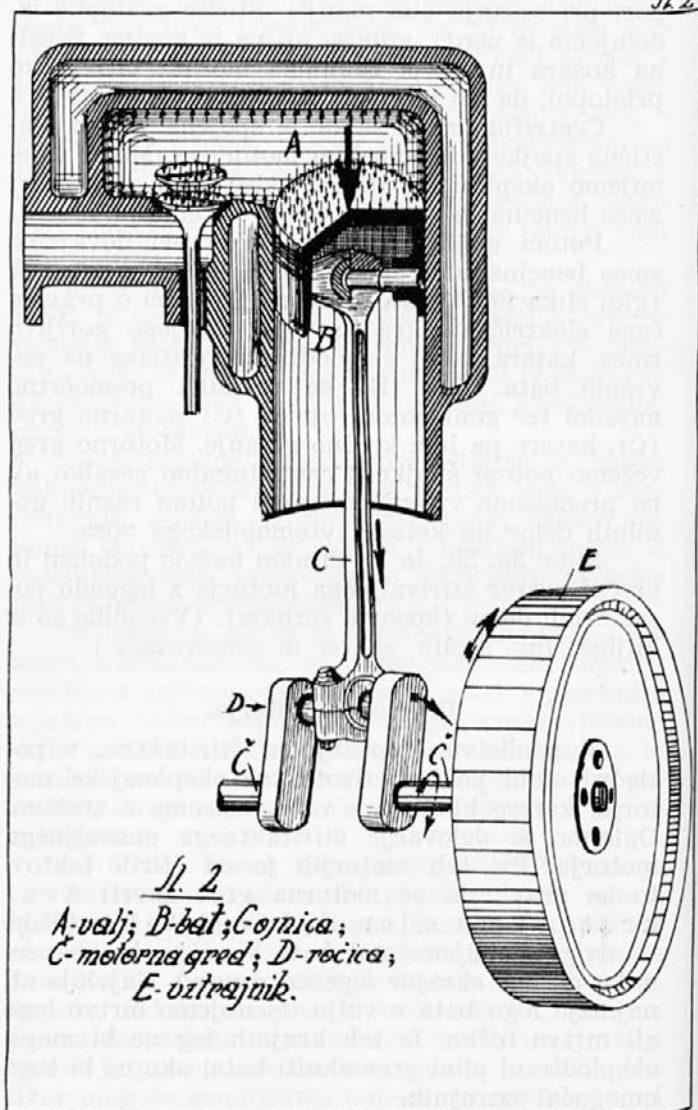
Često se vžigajo skladišča sena in ker so čisto osumljene razne osebe, je važno, da poznamo vzroke takih vžigov in jih tako lahko preprečimo.

Vreme ob času spravljanja in nakladanja sena je velike važnosti za kakovost sena. Ako kaže trava močno rast in jo hitro posušimo, nato pa spravimo v shrambe, nastopi kaj hitro vrenje, voda izpuhti in seno se tesneje uleže. Zrak, ki je bil med posameznimi bilkami, je tako iztisnjen in z njim seveda tudi kisik, ki povzroča vžig ali izgoravanje. To se pa vrši le pri popolnoma suhi krmi, kajti slabo posušena krma ima še dovolj zraka in kisika. Seno začne vsled velike notranje vročine tleti in polagoma zogleni.

Seno je slab prevodnik toplote in zato toplote ne odvaža ali jo pa zelo težko. Posledica tega je, da se temperatura v senu močno in zelo hitro dviga, ko izpuhne voda. Med senom se nahajajo tudi različne rastline, kakor regrat, ki nabirajo večje množine solitra. Ta tvori z zoglenelimi bilkami in listi mešanico, ki pri ne posebno visoki temperaturi eksplodira (smodnik je sestavljen iz solitra, lesnega oglja in žvepla).

stane v valju pod tlak (vakuum = brezračni prostor) in vsesava zmes.

Slika 6. Drugi takt = pol okreta ali 180° okreta motorne gredi, imenovano kompresijo ali kompresijsko perijodo. Bat B se pomika navzgor.

Oba ventila, vstopni ali sesalni S in izstopni ali izpušni ventil J sta zaprta. Oba odmikača se oddaljujeta od ventilskih steblov. Vsled energije vztrajnika komprimira zmes bat v gornjem delu valja v tako imenovanem kompresijskem pro-

Kako spajamo sesalne cevi. Predvsem je treba položiti potrebno število sesalnih cevi po dolžini. Nato začnemo od sesalne košare proti brizgalni spajati cevi. Potrebni so štirje gasilci, od katerih se dva postavita v razkoračni stoji preko cevi, ki ju hočemo spojiti, dvigneta vodoravno cevi in ostala dva gasilca spojitajta spojke. Na ta način spajamo cev za cevjo v smeri od sesalne košarice proti brizgalni in zadnji konec cevi spojitmo z brizgalno.

Kako delimo požare. Požare delimo v majhne, srednje in velike. Majhen požar je tisti, ki ga pogasimo z vedrico ali majhno ročno brizgalnico. Srednji požari so tisti, če moramo položiti k požarišču cev. Veliki požari pa so razviti požari, ki zahtevajo za pogašenje položitev in namestitvev dveh ali več vodov cevi. M.

»Feuerpolizei«

Kako določimo vzroke požarov in nesreč. Dipl. ing. Hans Scheele poroča o raznih svojih vtisih ob nastanku tega ali onega požara:

V neki kuhinji je gorrel leseni opaž pri vratih v srednji višini. Plameni so švigali od tam navzgor ter so že uničili stranski in zgornji opaž vrat. Prebivalci, ki so vsi spali v sobi zraven kuhinje, so pravčasno začutili smrad po smojenju in ker je bila naprava za javljanje požarov pred hišo, so doklicali gasilce dokaj hitro. Po gašenju požara so premišljali in iskali vzrok požara. ki je bil gotovo precej zagonečen. Ogenj ni prihajal od tal navzgor, temveč

Naš vadnik

93. Ravnanje se v štiristopih vrši vedno po desnem krilu.

94. Iz štiristopov na mestu se zvrsti osnovni red v isti smeri na povelje oddelnega vodje:

»Zvrsti se na levo (desno) pol na le-vo (des-no)«.

Strojse u levo [desno] polulevo [poludesno].)

Gasilci se kretajo, razen čelnega na označeni strani, v prečni smeri tako, da med kretanjem tvorijo dvostop ter se zvrstijo v red, kakor je predpisano za zvrščanje iz dvostopov v točki 61. Pri zvrščanju v red na levo stran iz štiristopov na desno obidejo parni med kretanjem neparne, oziroma iz štiristopov na levo neparne parne sovrstnike in pridejo na svoja mesta.

95. V svrhu zvrščanja v vrsto iz štiristopov v isti smeri oddelni vodja poveljuje:

»V vrsto zvrsti se na levo (desno) pol na le-vo (des-no)«.

(U vrsto stroj se u levo [desno] polulevo [desno]. Nova vrsta ter se zvrščanje vrši kakor je predpisano za dvostope v točki 62.)

b) med kretanjem:

96. Za zvrščanje v štiristope v bočno stran in obratno iz reda poveljuje oddelni vodja po točkah 90., 91. in 92. Po izvršenem okretu skrajšajo neparne ali parne, ki so spredaj, prva dva koraka, da morejo zadnji priti čimprej na svoja mesta in se čimprej ravnati.

97. Za zvrščanje v red iz štiristopov v isti smeri, poveljuje oddelni vodja po točki 69. ter se vaja izvrši, kakor je predpisano za zvrščanje iz dvostopa.

98. Iz dvostopa se zvrstijo gasilci v štiristop na povelje oddelnega vodje:

»V štiristope-zvrsti se«.

(U dvojne redove stroj se.)

Čelni se ustavijo, vsi ostali pa nadaljujejo kretanje in, ko pridejo na svoja mesta, tvorijo štiristope kakor iz osnovnega reda.

99. Za zvrščanje v dvostope iz štiristopov poveljuje oddelni vodja:

»V dvostope-zvrsti se«.

(U redove stroj se.)

Čelni nadaljujejo kretanje v navadnem koraku, vsi ostali pa skrajšajo korak in ko dobijo prostor, stopijo na svoja mesta ter nadaljujejo kretanje v navadnem koraku.

Z a v o j i. (Zahodjenja.)

100. Zavoji se v vodu izvršijo v vseh enotah na ista povelja in na isti način, kakor je določeno v točkah 70. in 71. za roj s to razliko, da se namesto besede »roj« postavi beseda »vod« in da je polimer loka, v katerem se zavoji osnovnega reda vršijo, pet korakov.

N a s t o p.

101. Ko je potrebno razkropljene gasilce zbrati, se poveljuje (ali da znak)

»Nastop«. (Zbor.)

Gasilci pridejo hitro k oddelnemu vodji (rojniku) in se tiho zvrstijo v red pred njim tako, da stoji srednji gasilec pet korakov pred njim.

IV. VAJE V ČETI.

S p l o š n e o d r e d b e.

102. Četa je sestavljena navadno iz treh vodov; ima pa lahko tudi več vodov, če ima samarijanski odsek. Ravno tako lahko imajo močne čete tudi več plezalnih, brizgalnih itd. vodov.

Za tri vode mora imeti četa najmanj 36 gasilcev, pri čemer se častniki ne štejejo. Ako četa nima 24 gasilcev, more imeti samo en vod.

103. Četi poveljuje poveljnik čete, oziroma podpoveljnik ali pa tudi po činu najstarejši častnik kot zastopnik poveljnika, če je ta zadržan. Poveljnik se nahaja med poveljevanjem tam, od koder bodo mogli gasilci najboljše slišati njegova povelja, on sam pa najbolje zasledovati delo svoje čete, razen če ni njegovo mesto izrecno določeno kje drugje.

U r e j e v a n j e i n p o š t e v a n j e.

104. Za ureditev in poštevanje se gasilci v četi postavijo v dve vrsti, kakor je predpisano za vod.

Častniki in podčastniki se postavijo po starosti (najstarejši na desnem krilu) v eni vrsti 10 korakov pred sredino čete.

105. Upravni častniki (člani četine uprave) se ne razvrščajo, če niso oddelni vodje in se ne postavijo pred sredino čete. Ako so prisotni, se postavijo za poveljnikom obrnjeni k vrstam.

106. Poveljnik razdeli nastople gasilce po številu redov na vode tako, da je po možnosti v vsakem vodu enako število gasilcev; ako bi taka razdelitev ne bila mogoča, da večje število vodoma na krilih. Vodi dobijo številke od desne proti

je nastal v višini 1'20 m. Iskali so predvsem kakšen električni vod, ker bi požar lahko povzročil kratek stik. Požig iz koristoljubja je bil izključen, ker stranka ni imela zavarovanega pohištva. Vse premišljevanje ni dovedlo do spoznanja vzroka požara in že so hoteli gasilci oditi, ko zagledajo v sredini stene majhno začrnelo luknjico, veliko 1 cm². Z dletom so izdoblili steno in našli, da vodi luknja v neko duplino, ki je nastala radi površnega zidanja stene iz kamnja. Vodila je v dolžini 2 m do dimnikovega odvoda o štedilnik. Radi površnega dela je nastal v steni kanal do vrat in na čuden način so v njega vdrle iskre. Za lesenim opažem je torej morala biti luknja, ki je vsled kakšne sesalne lastnosti privlačila dim in iskre. Dimnikar, ki je preiskal dimnik, je izjavil, da štedilnik »slabo vleče«, kajti dimnik je bil slabo zidan in po nesreči se je kamen zaobrnil tako, da je bil odvod slab in tako sta si iskala dim in iskre pot v ono luknjo. Najemnik je tudi povedal, da je v kuhinji vedno smrdelo po dimu. Stavbena komisija je odredila, da se je ta pomanjkljivost takoj popravila.

V nekem drugem slučaju so pa klicali gasilce v hišo, kjer se je zastropil nek mlad mož s svetilnim plinom. Soba je bila razsvetljena z električno lučjo. Plinske cevi niso našli. Smrtni plin je moral torej prihajati iz kakšnega sosednjega prostora, iz hodnika ali iz kleti, lahko bi pa tudi prihajal iz kakšne poškodovane

cevi. Ure dolgo so preiskovali pri odprtih oknih vse mogoče možnosti, pa brez uspeha. Kakor hitro pa so zaprli okno, je znova zadišalo po plinu. Končno so našli v omari klešče, ostanki tapete. — Sklepali so, da je nekdo potegnil s kleščami s tapeto prevlečeni zamašek iz plinske cevi. Odstranili so omaro in našli zanjo v steni se nahajajočo cev, ki je bila skrbno zakrita s tapeto. Samomorilec se je skrbno pripravil. Tapeto je položil preko odprtine, omaro je pomaknil zopet na staro mesto, klešče pa po opravljenih pripravah skrnil v omari.

M.

»Der Brandschutz«

V vseh državah, ki se oborožujejo, posvečajo veliko skrb nabavi plinskih mask za civilno prebivalstvo. Iz dnevnega časopisja posnemamo o dokaj hitrem izdelovanju mask, kjer predvsem prvači Anglija.

Ta konjunktura pa kaže tudi dokaj prav zanimivih cvetk, ki jih posnemamo po poročilu v »P. L.« o preizkušnjah plinskih mask v Čehoslovaški. Tam izdelujejo plinske maske tvrdke: »Fehna«, »Tatra«, »Kundrnac«, »Horak«, »Optimit« in nekatere druge. Uspehi preizkušnje so pokazali pri vsakem tipu 16 konstruktivnih napak, ki so bile resnega značaja, pa tudi nekaj drugih tehničnih napak. Dvoje mask, ki so jih na merodajnih mestih smatrali za najboljše, je pokazalo dvanajst pomanjkljivosti. Pri drugih priporočenih maskah pa so našli zopet po deset napak. Končno je bila samo ena maska,

levi ali oznake, predpisane v členu 32, točka a in 6 pravil gasilske službe. Če ima četa tudi ženske člane (samarijanke), tvorijo te poseben vod (roj), ki se postavi na levem krilu. Ko določi poveljnik gasilce po posameznih vodih, se gasilci drugega in naslednjih vodov odmaknejo na levo za presledek enega koraka in tako napravijo prostor za rojnike in krilne.

107. Potem dodeli in razporedi poveljnik oddelne vodje, rojnike in krilne. Oddelne vodje dodeli po starosti in po vrsti. Če je več oddelnih vodij kakor vodov, razporedi poveljnik preostale kot rojnike.

Preostale častnike in podčastnike razporedi poveljnik kot rojnike in krilne. Če so štirje vodi, se prvi štirje dodelijo po vrsti prvemu, drugemu, tretjemu in četrtemu vodu, drugi štirje ravno tako itd. Ako so samo trije vodi, se dodelijo prvi trije po vrsti prvemu, drugemu in tretjemu vodu, drugi trije istotako itd.

Če je podpoveljnik navzoč, pa ga poveljnik ne potrebuje kot namestnika, ga dodeli kot oddelnega vodjo prvemu vodu.

Če je v četi več podčastnikov kakor jih je treba za rojnike in krilne, se preostali razporedijo kot navadni gasilci sorazmerno po oddelkih, posebno za srednje gasilce, kar pa velja le za primer, ko bi ne bilo zadosti gasilcev, da se stvori toliko vodov, kolikor jih četa navadno ima. Ako bi ne bilo zadosti podčastnikov za rojnike in krilne, se na njihova mesta vzame zadostno število najboljših gasilcev, predvsem onih z izpitom.

108. Trobentači stojijo v razdalji dveh korakov za sredino v eni vrsti.

109. Nato poveljuje poveljnik:

»Na svoja mesta«

in oddelni vodje, rojniki in krilni odidejo na svoja mesta.

110. Če ima četa zastavo, se postavi zastavonoša na desnem krilu prvega voda v prvi vrsti desno poleg desnokrillnega, za njim se pa v kritju postavi podčastnik (častnik), ki se posebej za to določi. Ta podčastnik (častnik) in zastavonoša se ne poštevajo.

T v o r b e.

a) Red.

111. Red je dvovrstna redovna enota, opisana pri urejevanju in poštevanju roja. Oddelni vodje stojijo dva koraka za sredino svojih vodov,

poveljnik pa navadno pet korakov pred sredino čete. Če se red (osnovni red) okrene na levo krog, nastane obratni red, v katerem stojijo oddelni vodje dva koraka pred sredino vodov, poveljnik pa pet korakov za sredino čete.

b) Dvostop.

112. Dvostop je tvorba kakor je opisana pri vodu. Oddelni vodje stojijo pri dvostopu na desno ob desni strani, pri dvostopu na levo pa ob levi strani v presledku dveh korakov poleg reda, za katerim so stali v kritju pri poštevanju čete. Poveljnik se nahaja pri dvostopu na desno ob levi, pri dvostopu na levo pa ob desni strani v razdalji pet korakov poravnani s srednjim redom, oziroma vrsto.

c) Štiristop.

113. Štiristop je tvorba kakor je popisana pri vodu. Krilni med posameznimi vodi tvorijo štiristop kakor ostali redi. Oddelni vodje so kakor pri dvostopu ob desni ali levi strani v presledku enega koraka od štiristopa.

Trobentači so pri štiristopih na desno poravnani z zadnjo, pri štiristopu na levo pa s prvo četvorico drugega voda. Ako je v četi več trobentačev ko trije, jih je treba zvrstiti na čelo v razdalji pet korakov pred čelnimi, oziroma pred zastavo.

V primeru ko bi naj šli z urejeno četo predsednik in ostali člani upravnega odbora, ki niso razporejeni, se postavijo isti pred čelo štiristopa, oziroma zastave ali pred trobentači v razdalji pet korakov. Ako je predsednik sam, se mu dodeli častnik, ki gre poleg njega na levi strani pred zastavo. Če so trije, gredo pred čelnimi (pred zastavo), predsednik v sredini. Kadar so štirje gredo v štiristopu, predsednik v sredini na onem mestu kakor če bi bil sam z enim spremljevalcem. Kadar jih je pet, gre predsednik z dvema spredaj, ostala dva za njimi.

d) Vod za vod.

114. Vod za vod je redovna oblika, v kateri stojijo vodi vredih drug za drugim v razdalji štirih korakov tako, da so krilni vseh vodov na strani ravnanja v kritju, po njih pa tudi ostali gasilci. Oddelni vodje so na mestih kakor v redu. Trobentači stojijo za sredino srednjega voda, poveljnik pa dva koraka pred sredino prvega voda.

e) Vod poleg voda.

(Dalje.)

kjer so našli eno edino napako.

Na Holandskem mora vsaka tvrška, ki hoče izdelovati maske, zaloziti šest tisoč goldinarjev, kar je v našem denarju približno 180.000 din. Ta kavcija zapade, če prva preizkušnja maske pokaže kakšne napake. M.

Predavanje o stavbo-tehnični zračni obrambi na tehnični visoki šoli na Dunaju. Z zimskim semestrom so se končala prva predavanja o gornji temi. Predaval je docent ing. dr. tehn. Viljem Wieser. Obširno teoretično znanje predavatelja, spopolnjeno s praktičnimi izkušnjami, je bilo porok za popolni uspeh predavanj, ki so obsegala zračno obrambo s posebnim oziranjem na stavbno obrambo. Radi pomanjkanja primernih predavanj je predavatelj predvsem obravnaval v splošnem temelje zračne vojne in zračne obrambe. Stavbarstvo se mora pri zračni obrambi, kakor v srednjem veku, prilagoditi vojaškim možnostim bodoče vojne. — Splošno razrahljanje, toda ne popolna ločitev mest, je zahteva, ki jo moramo postaviti pri sestavi mestnih načrtov. Stavbni inženir bo moral pri stavbi upoštevati silo bombe, ko prileti ta na cilj, njeno razdiralno silo in eksplozivno energijo. Marsikaj bo še treba preštudirati v tem oziru, kajti vse pre malo smo doslej upoštevali podobna vprašanja in probleme. Obisk predavanj, ki se bodo prihodnji zimski semester zopet nadaljevala, toplo priporočamo vsem stavbnim inženirjem in arhitektom. M.

To in ono

POTUJOČA PROTI- PLINSKA RAZSTAVA.

Dravska banovina. Banovinski odbor za zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka je sklenil organizirati potujočo protiplinsko razstavo, ki se bo 2. septembra t. l. delegirala iz Ljubljane najprej na Dolenjsko. Generalna direkcija državnih železnic je že odobrila potrebna prevozna sredstva in prevoz razstave po vseh železniških progah na področju Dravske banovine.

Načrt in vozni red za Dolenjsko.

Vlak št. 9363.

1. dan (2. IX.): Odhod iz Ljubljane 5.45, prihod v Škofljico 6.20.

2. dan (3. IX.): Odhod iz Škofljice 6.30, prihod v Grosuplje 7.00.

Vlak št. 9261.

3. dan (4. IX.): Odhod iz Grosuplja 7.20, prihod v Cušperk 7.50.

4. dan (5. IX.): Odhod iz Cušperka 7.57, prihod v Dobropolje 8.16.

5. dan (6. IX.): Odhod iz Dobregopolja ob 8.36, prihod v Velike Lašče 8.56.

6. dan (7. IX.): Odhod iz Velikih Lašč 9.01, prihod v Ortnek 9.25.

7. dan (8. IX.): Odhod iz Ortneka 10.02, prihod v Ribnico 10.19.

8. dan (9. IX.): Odhod iz Ribnice 11.00, prihod v Kočevje 11.44.

Zaščita pred vojnimi strupi

Organizacija in pripravlanje obsega:

- a) nabavo zaščitnih sredstev,
- b) ureditev zavetišč,
- c) organizacijo reševalnih oddelkov,
- č) ureditev službe za razglaševanje nevarnosti,
- d) priprave in čuvanje potrebnih sredstev,
- e) ukrepe za čuvanje življenjskih potrebščin, domače živine in drugih potreb, in
- f) navodila prebivalstvu za slučaj napada iz zraka.

A. Nabava zaščitnih sredstev.

Že v miru je treba skrbeti, da so zaščitna sredstva na razpolago širšim slojem, ker je njih nabava v vojnem času v splošni zmed in pomanjkanju otežkočena.

B. Ureditev zavetišč.

V današnjih gospodarskih razmerah ni misliti na gradnjo velikih zavetišč proti težkim bombam za vse prebivalstvo. Pač pa lahko pripravimo manjša zavetišča v kletih. Posebno priporočljiva na podeželju so zavetišča, pripravljena v bližnjih podzemeljskih jamah. Stari rudniški rovi in prirodne jame se dajo izvrstno opremiti proti največjim bombam.

C. Organizacija reševalnih oddelkov.

Uspešna obramba je v veliki meri odvisna od organizacije reševalnih oddelkov. Vasi, trgi in mesta morajo imeti dobro izučene oddelke za:

1. ugotavljanje vojnih strupov,
2. uničevanje vojnih strupov,
3. prvo pomoč (samarijanski),
4. tehnične in gasilske oddelke.

1. Oddelki za ugotavljanje vojnih strupov so sestavljeni iz treh do štirih oseb, dobro izučeni v poznavanju vojnih strupov in njih reakcij. Opremljeni so z zaščitnimi oble-

kami proti mehurjvcem, z maskami ali po možnosti z izolacijskimi aparati. Poleg tega mora imeti vsak oddelek prej opisane aparate za ugotavljanje strupov z reagenti, posode za zajemanje zastrupljenega zraka in zastrupljenih predmetov, vedro s klorovim apnom ali kalijevim permanganatom in table z napisom: »Vojni strup, prehod prepovedan!« Dobro je, da ima tak oddelek kakšno prevozno sredstvo, kolesa ali motorni voz. Tak oddelek vodi najbolj izučena oseba.

Takoj po napadu obide oddelek, opremljen kot zgoraj navedeno, svoj delokrog in ugotavlja strup. Če je ugotovil na kakšnem mestu strup, označi s tablami, da je prostor zastrupljen in javi takoj postaji po telefonu ali po kurirju, da je ta prostor zastrupljen z določenim strupom. V primeru, da oddelek ne more z gotovostjo ugotoviti, s katerim strupom je kraj zastrupljen, vzame nekaj zastrupljenega zraka in event. predmetov (valj za zrak in škatla za predmete) ter jih pošlje svoji lekarni — postaji za ugotavljanje strupa — v preiskavo. S tem je oddelek končal svoje delo. Kemijska postaja ugotovi strokovno strup in poroča o rezultatu okrožni postaji, katera pošlje takoj sanitetne oddelke in oddelke za uničevanje vojnih strupov na mesto.

2. Oddelki za uničevanje vojnih strupov obstajajo iz 8—12 mož z vodjo oddelka, ki pozna vse načine uničevanja strupov. Osojbe tega oddelka je tudi opremljeno z zaščitnimi oblekami, gumijastimi čevlji in maskami ali izolacijskimi aparati. Nadalje je oddelek opremljen z dvema dvokolnicama, z žaganjem in klorovim apnom, z vedri, metlami, krampi, grabljami, lopatami, razprševalko z raztopino žvepljenih jeter, ventilom za hidrant in z materialom za obvezovanje. Tako opremljen oddelek pošlje okrožna postaja na zastrupljeni kraj peš, ali, ako je daleč, s prevoznim sredstvom. V slučaju, da nima avtomobila, se oddelek lahko posluži konjske vprege.

Konji pa morajo tedaj imeti posebno pripravljene škornje in tudi masko.

Na zastrupljenem kraju uničuje oddelek strup.

Če je strup kratkotrajen, ga z vodo izpira, prostore zrači in škropi z raztopino žvepljenih jeter. Predmete, ki se ne dajo razkužiti, spravlja na voz, da jih uniči izven mesta. Če je prostor zastrupljen z iperitom, postopa na sledeči način:

9. dan (10. IX.): Kočevje.

10. dan (11. IX.): Odhod iz Kočevja 12.52, prihod v Grosuplje 16.58.

Vlak št. 9363.

11. dan (12. IX.): Odhod iz Grosuplja 6.50, prihod v Višnjo goro ob 7.21.

11. dan (13. IX.): Odhod iz Višnje gore 7.36, prihod v Stično 7.50.

13. dan (14. IX.): Odhod iz Stične 8.21, prihod v Radohovo vas ob 8.36.

14. dan (15. IX.): Odhod iz Radohove vasi ob 8.56, prihod v Veliko Loko 9.10.

15. dan (16. IX.): Odhod iz Velike Loke 9.37, prihod v Trebnje 9.49.

16. dan (17. IX.): Odhod iz Trebnjega 10.29, prihod v Mirno peč ob 10.54.

17. dan (18. IX.): Odhod iz Mirne peči 10.57, prihod v Novo mesto ob 11.19.

18. dan (19. IX.): Novo mesto.

19. dan (20. IX.): Odhod iz Novega mesta ob 13.28, prihod v Birčno vas 13.56.

20. dan (21. IX.): Odhod iz Birčne vasi 14.01, prihod v Uršna sela-Toplice 14.27.

21. dan (22. IX.): Odhod iz Uršnega sela-Toplice 14.42, prihod v Semič 15.30.

22. dan (23. IX.): Odhod iz Semiča 15.40, prihod v Črnomelj 16.07.

23. dan (24. IX.): Odhod iz Črnomlja 17.11, prihod v Metliko 17.50.

24. dan (25. IX.): Metlika.

25. dan (26. IX.): Odhod iz Metlike 12.45, prihod v Trebnje 17.34.

26. dan (27. IX.): Odhod iz Trebnjega 7.25, prihod v Mirno 7.43.

27. dan (28. IX.): Odhod iz Mirne 15.54, prihod v Mokronog-Bistrico 16.11.

28. dan (29. IX.): Mokronog-Bistrica.

29. dan (30. IX.): Odhod iz Mokronoga-Bistrice 10.14, prihod v št. Janž 10.29.

Odhod iz št. Janža 17.46 (potniški vlak), prihod v Ljubljano ob 22.10.

In pri nas? Na Dunaju so opazili, da tihotapijo tudi maske, ki niso mnogo vredne in jih skušajo prodajati po kavarnah po 10 do 15 šilingov. M.

Argentinijska. Na podlagi odredbe ministra prosvete se izdeluje načrt pouka o zaščiti prebivalstva pred napadi iz zraka. Po odobritvi se bo kot obvezni šolski predmet vpeljal v vse šole.

Anglija. V tekočem letu bo Anglija izdala za obrambo prebivalstva pred napadi iz zraka ogromno vsoto 1155 milijonov dinarjev.

Francija. Po zadnjih podatkih ima Pariz 34.500 zaklonišč pred napadi iz zraka. V njih najde zavetje v potrebi 2.300.000 prebivalcev.

Kitajska. Na Kitajskem so organizirali potujočo protiplinsko razstavo. S pomočjo razstave se bo prebivalstvo seznanilo s tozadevnimi obrambnimi sredstvi, ki so razstavljena v osmih tovornih avtomobilih.

Pogorišče se ne sme razdreti. Večkrat se dogaja, da hočejo pogorelci po odhodu gasilcev pogorišče razdreti, s čemer bi se naj povečala škoda. Upajo namreč, da se jim bo priznala večja zavarovalnina. Iz

iperit pobira z žaganjem, nato potresa suho klorovo apno, če je v odprtem prostoru, z vodo pomešanim v zaprtem prostoru. Predmete, ki jih ne more razkužiti od iperita, kot n. pr.: blazine, divane in slično, pobira in odnaša ter uničuje zunaj mesta z ognjem.

Ko je izvršil oddelek svojo nalogo, t. j. razkužil prostor, pobere tablo za »Prepovedan prehod!« in odide na druga zastupljena mesta ali se vrne v postajo.

Kot pri oddelku za ugotavljanje strupov, tako je tudi pri oddelku za uničevanje strupov važno, da se po izvršitvi svojega dela člani sami razkužijo; to pa storijo na ta način, da si med seboj s klor-apnenim mlekom drgnejo obleke in obutev. Nato slečejo po vrsti jopiče, hlače, škornje, rokavice in nazadnje masko. Tega reda se morajo držati, ker drugače se sami lahko zastrupijo. Vso to opremo je treba še naprej strokovnjaško razkužiti.

3. in 4. Sanitetski in gasilski oddelki bodo obravnavani v posebnem poglavju.

5. Tehnični oddelki so sestavljeni iz več oseb z vodjo, opremljeni so ravnotako kot zgornji z zaščitnimi sredstvi in tehničnim materialom: krampi, lopatami, lestvami, vrvmi, verigami, škripci in dvigalkami. Ti oddelki služijo za odkopavanje ruševin, popraviljanje cest i. dr. Njim prištevamo še strokovne oddelke, ki služijo za popravo raznih inštalacij, vodovoda, plina in elektrike.

Č. Ureditev službe za razglaševanje nevarnosti.

V vseh mestih mora obstojati služba za razglaševanje nevarnosti, ki je v zvezi z obvestiteljsko službo. Ta služba javlja pravočasno približevanje nevarnosti, uporabljajoč zvonove, tovarniške sirene, gasilske trombe, s pomočjo katerih opozarja prebivalstvo, da se skrije in pripravi za napad.

D. Priprava za čuvanje potrebnih sredstev.

Ves material in sredstva, ki nam služijo za obrambo, se morajo pravilno shraniti in čuvati. Ker so maske iz gume, se hranijo v suhem, zračnem, temperiranem prostoru, obleke ravno tako. Cedila in ventile moramo imeti v rezervah. Zave-

tišča morajo biti vedno v pripravljenem stanju in popolnoma oskrbljena. Ves ta material ne sme biti koncentriran na enem mestu, temveč razporejen po okrajih in stalno nadzorovan. V času možnosti napada se izdajajo poedincem maske. Osebe, ki imajo možnost, da si nabavijo maske same, jih čuvajo v svojem stanovanju med oblikami.

E. Ukrepi za čuvanje življenjskih potrebščin, domače živine in drugih potreb.

Eden najvažnejših ukrepov je čuvanje življenjskih potrebščin.

Voda, tako pitna kot za umivanje se mora varovati pred vojnimi strupi. Vodovodi in vodnjaki so zelo izpostavljeni zastrupljenju. Zato je treba hraniti vodo v zaprtih posodah (sodi, cisterne, železni kotli in slično) in to vodo točiti po pipah, ki jih pred uporabo skrbno očistimo s klorovim apnom.

Hrana. Z vojnimstrupom okužena hrana povzroča lahko največjo škodo, zato je potrebna največja previdnost. Hrano čuvamo tako, da jo spravimo v vreče iz impregniranega platna, hladilnike itd. Najboljše in najceneje čuvanje pa je hermetično zaprtih zabojih iz tanke pločevine. Tako konzervirana hrana je pred vojnimi strupi absolutno zaščitena. Konzerve je treba pred odpiranjem oprati s klorovim apnom in vodo. Priporočajo tudi celofan, toda ta odpove pri hrani, ki vsebuje vodo. Za večjo količino hrane so predvidena velika skladišča, kar pa iz sledečih razlogov ni priporočljivo: 1. ker so taka skladišča draga, 2. pa služijo sovražnim letalom kot dober cilj. Zato je priporočljivo, da paketirajo vse tovarne in obrti za hrano svoje produkte v malih, 1 do 2 kg vsebujočih pločevinastih škatlah. Tako paketiranje ima te dobre lastnosti, da se hrana s tem le malo podraži, lahko transportira, lahko se deli, in kar je najvažnejše, da ni treba zato posebnih skladišč. Recimo, da udari plinska bomba v skladišče z moko v vrečah, potem je vsa moka vsega skladišča uničena. Če pa je bila moka spravljena v škatlah, je pokvarjena le ona moka, katere škatle so bile poškodovane, cele pa ostanejo uporabne. V takih škatlah se lahko spravi tudi meso; če bi bilo meso v odprtih hladilnicah, ga mala plinska bomba vsega uniči, če pa je shra-

istega vzroka mečejo že rešene predmete skrivaj zopet v plamene. Včasih so goljufi tako zviti, da poškodbe ne izvršijo sami. Nagovarjajo gasilce ali požarno stražo, naj poderejo stoječe stene ali odstranijo predčasno pogašene predmete na pogorišču. Kdor to povzroča ali izvrši, pada nanj sum, kakor da gotovo hoče ogoljufati zavarovalnico.

Prepovedano je spreminiti pogorišče. Dovoljene so le spremembe, ki naj zmanjšajo škodo ali so potrebne iz javnih ozirov. Zavarovalnice hočejo točno določiti vzrok požara. Gasilstvo pa ga mora določiti, da prepreči v bodoče enake požare. Kdor ima mirno vest, bo storil vse, da bo nastala škoda čim manjša. M.

Dopisi

Gasilska četa Koroška Bela. Prostovoljna gasilska četa na Koroški Beli proslavlja dne 22. avgusta 1937 svoj 40-letni jubilej.

Četo so ustanovili požrtvovalni možje, od katerih še aktivno deluje v četi pet mož. Doba 40 let je za nami — dolgoletna, trudapolna in prežeta od ljubezni do gasilskih idej.

Istočasno obhajamo 20-letnico strašnega požara, ki so ga leta 1917 povzročila sovražna letala in katerega žrtev je postala polovica naše vasi.

Ta dan hočemo slovesno manifestirati in pokazati, da gasilska ideja le raste. Zato vabimo vse čete radovljiske župe in drugih žup, kakor tudi vse župe, da se v čim večjem številu udeležijo te naše proslave. Na pomoč!

Veliki požar v Studencih!

Dne 5. junija 1937 ob 16. uri je nenadoma izbruhnil požar v gospodarskem poslopju g. Trebše Bernarda, posestnika »Na obrežni cesti« v Studencih. Ker je bilo gospodarsko poslopje kakor tudi hiša, leseno in krito s slamo, se je ogenj mahoma razširil. V neposredni bližini Trebšetovega poslopja stoji tudi občinska hiša za občinske reže, ki je začela tudi goreti. Prav tako so se že plameni začeli bližati gospodarskemu poslopju posestnika Jodla Alojza, ki stoji ravno tako v neposredni bližini Trebševega poslopja ter je tudi krito s slamo.

Domača gasilska četa je stopila takoj v akcijo in se ji je posrečilo ogenj lokalizirati.

Domači gasilski četi so takoj prihitele na pomoč: gasilska četa iz Maribora, Peker in Radvanja. Slednja ni stopila več v akcijo, ker je bil že ogenj pogašen. Le požrtvovalnosti domače gasilske čete in gasilskima četama iz Maribora in Peker se je zahvaliti, da ogenj ni povzročil večje katastrofe in da so iz gorečega Trebševega poslopja rešili vse, kar je bilo večje vrednosti.

Vodo so črpali najprej iz 4000 l bazena, kar je zadostovalo le za prvo silo, pozneje pa so vodo črpali iz Drave.

njeno v škatlah, pa ne. Ravno tako se da spraviti zelenjava, sadje, pijače, zrnje, žito, otrobi, verjetno pa tudi seno v stisnjeni obliki na ta način.

Hrana in krma, okužena z iperitom in arzinom ni uporabna pod nobenim pogojem. Taka hrana se mora uničiti tako, da jo zakopljeno v zemljo in posujemo s klorovim apnom. Hrana, zastrupljena z drugimi strupi, je uporabna šele po strokovni razkužitvi.

V primeru napada je najbolje, da se domača živina izpusti, da se razide po gozdovih ali polju. Res obstojajo tudi maske zanjo, a te bodo uporabljene le za konje, ki so najbolj potrebni. Kravam in konjem natakemo lahko gosto predene vrečen, namočene v raztopini sode in napolnjene z vlažnim žaganjem. Druge življenjske potreščine, kot perilo, obleko hranimo v zaprtih zabojih. Če so okužene, jih razkužujemo s klor-apnim mlekom. Kuhinjsko leseno orodje, zastrupljeno z iperitom, se ne da razkužiti.

F. Navodila prebivalstvu v primeru napada iz zraka.

To, kar je najvažnejše ob priliki plinskega napada iz zraka, je vedenje prebivalstva. Povzročena panika in nepoučenost tvorita večjo škodo kot sam vojni strup. Zato moramo ob priliki napada letal ohraniti prisotnost duha in se brezpogojno pokoravati navodilom varnostnih organov. Na cesti nahajajoči se ljudje in vozila naj se umaknejo v stranske ulice, naj se skrijejo tako, da ne bodo opaženi iz letal. Okna naj so vsa zaprta in zastrta, v slučaju nočnega napada moramo pogasiti vse svetiljke. Opazovanje letal je skrajno nevarno. V javnih prostorih, gostilnah in šolah morajo vsi ostati na svojih mestih in čakati, da mine napad. Ljudje na odprtih prostorih, poljih, travnikih, pa naj ležejo v bližnje jarke ali naj se poskrijejo v grmovje, da jih sovražnik ne opazi. Svoja skrivališča lahko šele tedaj zapuste, ko je dan dogovorjen znak, da je nevarnost minila.

(Dalje.)

»GASILEC« izhaja vsakega 15. v mesecu in stane za člane letno Din 20.—, za čete in župe pa Din 30.—, Naročnina za inozemstvo Din 40.—. Posamezna številka stane Din 250. — List izdaja Gasilska zajednica za Dravsko banovino v Ljubljani, za njo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Urednik Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. Za uredništvo odgovoren Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Vse dopise pošiljajte na naslov: Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstavnik Albin Hrovatin.